

Pass'Aran

Grenzeloze trektocht over de Pyreneeën

De Couserans is een vergeten hoek van Frankrijk waar een bijzondere meerdaagse huttentocht begint. Door dit oude mijngebied waar beren rondscharrelen en gieren boven je hoofd cirkelen, brengt de grensoverschrijdende Pass'Aran je over steile passen naar Spanje en weer terug. De slogan 'Pyreneeën zonder grenzen' komt hier op velerlei wijze tot zijn recht.

TEKST & BEELD TOM VAN DER LEIJ

Grenslpad. Een uurtje klimmen vanaf Estagnous en je bereikt de Col de Pecouch.

← Regenwater voedt de water-
vallen nabij
Maison du Valier.

← Vanaf de Por-
tillon d'Albe
wandel je Spanje
in.

← Hoe fijn om de
dag af te sluiten
met huisgemaak-
te worst, kaas en
streekwijn bij de
gîte d'étape
d'Eylie.

Een twee uur durende taxirit brengt mijn broer en mij van Toulouse naar het einde van een weg in Eylie d'en Haut, een gehucht van een aantal typische stenen huisjes die het grootste deel van de dag in de schaduw van de omliggende bergen liggen. Het is gesitueerd in het hart van de Franse Pyreneeën en is een prima plek om aan de meerdaagse wandeltocht Pass'Aran te beginnen.

Als we Julien, onze gids voor de komende dagen, treffen in de gezellige *gîte d'étape* van Eylie komt hij relaxed en doortastend over. Hij spreekt Engels met zo'n charmant Frans accent en weet ook goed te luisteren. Werkelijk overal heeft hij een gedegen antwoord op. Dat voorspelt veel goeds!

Na een nacht tussen het gesnurk van de andere slaap-gasten lopen we langs een riviertje stroomopwaarts de berg op. Het pad kronkelt gemoedelijk tussen reus-achtige, haast koninklijke beuken door waarvan de stammen begroeid zijn met mos en paddenstoelen. Hoe ongeschonden het bos en hoe fris het schitterende riviertje er ook uit mogen zien, schijn bedriegt. Een bordje met een doodshoofd dat naast de rivier staat, geeft aan dat het niet handig is om hier je waterfles te vullen. Al snel lopen we langs roestende, half geërodeerde installaties die doen denken aan oude skiliften. "Dit zijn allemaal overblijfselen van wat tot 1963 een mijngebied was. Ze dienden voor het ontginnen van de bergen en haar fonkelende schatten", vertelt Julien. We lopen over grillige smalle paadjes uitgesleten door de noeste mijnwerkers van

welaar en langs roestbruine watertjes gevuld met zware metalen en mineralen. "De grond en het water van het hele gebied zijn helaas vervuild met lood, zink en arsenicum."

Magie

"God klieftde deze bergen open, hij vond er niets bijzonders en strooide er toen maar achteloos vele edelmetalen en mineralen over uit", weet Julien de mythe van deze mijn-streek theatraal te vertellen. Al wandelend komen mijn broer Remco en ik erachter dat Julien een Normandiër is en dat hij 's werelds beste circusopleiding in Toulouse heeft doorlopen. Julien vertelt honderduit over magie, clowns en trucs.

"Magie betekent dat je altijd een stap voor bent." Julien heeft er geen fiducia in hoe het de wereld zal vergaan en wil graag zelfvoorzienend zijn en bovendien elke dag de zon zien.

Door een zelfstudie economie en met een handige bitcoin-transactie heeft hij een oude boerderij op de kop kunnen tikken, gelegen aan een schoon riviertje waar hij met waterkracht elektriciteit opwekt en in zijn tuin groente verbouwt. Net als hij trekken hier vele Fransen de Pyreneeën in.

"Het zijn voor een deel *digital nomads* die van de natuur houden en voor het andere deel zijn het hippies. Ze trekken naar het eind van het dal, blijven dan een paar jaar en vertrekken pas als ze zelf geen werk kunnen creëren." Gestaan gaat het pad omhoog en komen we een handvol wandelaars tegen. Allen doen ze de GR 10, de langeafstandsroute waarop je in twee maanden tijd van de Atlantische kust naar de Middellandse Zee loopt. Dan wijst Julien naar de lucht; op de thermiek cirkelen tientallen immense vogels. "Gieren", weet de amicale gids. "Wist je dat in de Pyreneeën de helft van alle Europese gieren leeft?"

Herderinnen

Na een zoveelste hoge heuvel lopen we over een verhard pad tussen een kudde schapen. Plotseling klinkt er zwaar geblijf. Ik verstijf maar probeer in de veilige omgeving van mijn gids te blijven. Op bordjes en in brochures word je namelijk uitvoerig gewaarschuwd voor deze grote witte honden, de *patou* genaamd. Een *patou* wordt door een vrouwenstem tot bedaren gemaand. Heel veel zin hebben de steeds luider worden de commando's niet, maar we weten de nabijgelegen herdershut te bereiken. Drie jonge vrouwen blijken de kudde van enkele honderden schapen onder hun hoede te hebben. De herderinnen komen uit Toulouse, waar ze de landbouwhogeschool hebben doorlopen en de schapen van boeren uit de vallei hier het seizoen lang laten grazen. Gastvrij bieden ze een kop thee aan, ik trakteer op stroopwafels. "Het is goed dat jullie rustig door de kudde liepen. Als de schapen bang worden komt onherroepelijk de *patou*. Het is de naam voor de Pyrenese berghond die van pup af aan tussen de schapen groot is gebracht en zich een van hen voelt. Als er gevaar dreigt van wolven, lynxen, honden, beren, mountainbikers of wandelaars zullen ze zich ertussen werpen. Als je niet terugdeinst, vallen ze geheid aan."

Ze vertelt dat van de beren het grootste gevaar komt. "Vorig jaar hadden we ruim dertig dode schapen. Als bij

laaghangende bewolking de beren komen en de kudde op hol slaat, kunnen ze zo maar van een klif rennen. En als er één schaap gaat, nou, dan gaan ze allemaal. Er is wel een vergoeding vanuit de overheid, maar het is altijd moeilijk te bewijzen dat dieren door toedoen van een beer zijn omgekomen.” Ik vertel ze over de commotie in ons land rond de wolf. Ze kijken me meelijwekkend, enigszins schaapachtig aan, als ik vertel dat er vorig jaar in heel Nederland wel honderd schapen door dit dier zijn gedood. We lopen verder omhoog over verroeste rails en via een mijnschacht door een drassig stuk vol zonnedaauw. Eenmaal de Serre d'Araing-pas over zien we naast het stuwmeer ons onderkomen liggen, Refuge de l'Étang d'Araing, (1965 m). Tijdens het diner schept iedereen voor zichzelf op, eerst de soep, dan het hoofdgerecht en een zelfgebakken cake als dessert. We slaan een jeneverbessenlikeurtje achterover en nemen de dag van morgen door voordat luid geronk de slaapruijmt vult.

Natte en droge kant

Ruim voor zonsopkomst vertrekken we al want er staat een lange dag voor de boeg. We hebben mazzel met het weer. Julien zegt: “Tot begin juli kan er nog sneeuw liggen op de Portillon d'Albe-pas omdat hij altijd in de schaduw ligt. Het is dan wijs om ijsers mee te nemen en een gids in te huren want bij lage bewolking of mist doet je gps het hier niet en mobiel bereik heb je sowieso niet.” Een jonge gems schiet de heuvel over, kijkt ons verschrikt aan en sprint weg. Stap voor stap, rustig ademhalen, geen haast en vooral goed opletten waar we lopen: zo trekken we de steile Portillon d'Albe (2457 m) over. Bovenop worden we getraakteerd op een eindeloos uitzicht van goudgele bergen waartussen donkerblauwe meren als oases schitteren. Spanje flirt ons tegemoet. We lopen urenlang op bijna dezelfde hoogte door dit glooiende, verdorde landschap van hoog scherp gras, zo de onzichtbare landsgrens over. Gestag gaat de soms moeilijk te vinden route naar beneden een groener dal in. Waar de beuk de boom van de natte

Franse kant is, is de den die van de droge Spaanse zijde. In de zeventiende eeuw is de grens tussen Frankrijk en Spanje bepaald aan de hand van de hoeveelheid neerslag. Het natte deel kwam aan Frankrijk toe, het droge werd Spaans. Naast een kerk ligt ons onderkomen: Refugi Amics de Montgarri. De eigenaar, een oude bekende skiheld, heet Kim Calbeto en lacht ons tegemoet. Hij schenkt meteen een lokale Kantxa (probeer die naam maar eens vloeiend uit te spreken!) in en wijst onze slaapplekken aan in de slaapzaal gevuld met hoogslapers van wel drie verdiepingen. Kim ontsteekt een haard en roostert er zelfgemaakte hamburgers op.

Korstmosscore 10

De derde dag is achteraf gezien de zwaarste en de mooiste. Bij het krieken van de dag lopen we de bergen weer in. Het heeft gevoren. Een kudde pinken loopt een stukje nieuwsgierig met ons op tot aan de bosrand. De boomstammen hebben stuk voor stuk een vreemde kromming op de eerste paar meter. “Toen ze nog jong en flexibel waren, lag er in de winter een dik pak sneeuw op die stam waardoor ze zo kromgroeiden,” verklaart Julien. Hij plukt een stukje korstmos van een boomtak. “Deze soort groeit alleen bij zeer schone lucht. Op de zogenaamde kortmossenschaal; die van 1 tot 11 loopt, staat deze op plek 10! En als je honger hebt en dit korstmos twintig minuten kookt, kun je het ook eten!” We lopen het bos uit en komen in een gigantisch, dor amfiteater waar we zigzaggend steil omhooggaan. Julien laat een paarse distel zien, de kardoen, ook wel de eetbare wilde artisjok genaamd, en vertelt over de witte vetplanten die je goed in een salade kunt verwerken. Ook weet hij het verschil tussen de normale gentiaan waarvan je de wortels kunt gebruiken tegen koorts en de valse variant die giftig is. “Vroeger werden de pijlpunten ermee ingesmeerd voor de jacht.” Het pad gaat over een stoffige ondergrond gestaag omhoog. De omgeving is kaal. Eindelijk staat er weer eens een wegwijzer, we slaan rechtsaf en diep beneden ons bevindt zich een prachtig bergmeer, het Étang Long.

Het spiegelende water sijpelt van een rots af en voedt het honderden meters lager gelegen Étang Rond. Zoals altijd wegen de laatste loodjes het zwaarst. In dit deel van het parcours gaat het om steil, steiler, steilst. Luid puffend trek ik mijn ene been na het andere omhoog. “*Bonjour!*”, klinkt het opgewekt als we letterlijk worden voorbij gesjeesd door drie oudere dames. Nog net voor de zon achter de blauw kleurende bergen verdwijnt, tikken we op de deur van Refuge Les Estagnous (2246 m). Uitbater Stéphane verwelkomt ons en even later zitten we op kinderkrakjes zij aan zij met wildvreemde wandelaars luid lachend gekonfijte eend te schransen. De laatste dag begint met een flinke klim tot aan een bergkam, de Col de Pecouch. Julien probeert ons nog te enthousiasmeren voor de extra beklimming van de Mont Valier waar wij beleefd voor bedanken. De granieten ondergrond is hier weer anders, het grillige patroon heeft iets buitenaards. Het is vooral afdalen wat we vandaag doen. Bij een herdershut nemen we een kijkje binnen. De smoezelige hut is altijd open voor wandelaars die verdwaald zijn of overvallen worden door slecht weer. Het gaat regenen als we de boomgrens bereiken. Al het groen ziet er nog frisser uit en aanzwellende riviertjes storten zich in kleine watervalletjes van de rotsen af. Nat en voldaan arriveren we bij ons laatste overnachtingsplek en ploffen neer op onze bedden in de privékamer, wat een luxe! Bij het scheiden van onze wegen bedanken we Julien. Als eigenaar van een eigen gidsenbedrijf heb ik de nodige ervaring met gidsen. Om in bergtermen te blijven: onze gids Julien Lefebvre is er eentje van de buitencategorie. ■

→ Sporen van mijnbouw.

↓ Het kerktorentje van Refugi Amics de Montgarri in Spanje vormt een mooi ijkpunt.

Pass'Aran verwijst naar de Spaanse streek Val d'Aran maar alludeert ook op de strijdkreet “*¡No pasarán!*” van de Spanjaarden en Catalanen die tegen dictator Franco vochten. Het betekent vrij vertaald “tot hier en niet verder.” Toen Franco aan de winnende hand was vluchtten de republikeinse strijders de Pyreneeën in en staken op twee plekken de bergketen over.

← Julien legt uit dat de overheid deze borden bewust qua taal vaag houdt maar dat strekking duidelijk is: vervuild gebied door mijnbouw.

BERGWIJZER

De ruim 400 kilometer lange Pyreneeën bestaan uit een natter en steiler Frans deel en een droger Spaans deel. De Pass'Aran ligt in het hart van dit bergte en doorkruist een oude mijnwerkersregio. De eeuwenoude paden zijn ooit door herders, smokkelaars, vluchtelingen en mijnwerkers betreden en bieden nu de perfecte manier om dit verlaten gebied te ontdekken.

BESTE PERIODE

Zomermaanden. Wel druk soms, september is perfect.

VERVOER

Vanaf treinstation Parijs Austerlitz met de nachttrein naar Foix en vandaar een bus of taxi naar het startpunt in Eylie d'en Haut.

SLAPEN

- Gîte d'étape d'Eylie (<https://giteseylie.jimdofree.com>).
- Refuge de l'Étang d'Araing (www.refuge-araing.fr).
- Refugi Amics de Montgarri (www.refugimontgarri.com).
- Refuge des Estagnous (www.refuge-les-estagnous.com).
- Gîte d'étape Maison du Valier (www.maison-du-valier.fr).

GELOPEN ROUTE

- **Dag 1: Eylie – Refuge de l'Étang d'Araing (1965 m).** De GR 10 volgen, makkelijk pad langs rivier en mijngebied, over de Serre d'Araing (2222 m); 4 tot 5 uur, ↑ 1221, ↓ 311 m, 10 km.
- **Dag 2: Refuge de l'Étang d'Araing – Portillon d'Albe (2457 m) – Amics de Montgarri (1675 m).** Zware dag: via bergpas Spanje in, GR211-markering; 8 à 9 uur, ↑ 1000 m, ↓ 1072 m, 20 km.
- **Dag 3: Amics de Montgarri – Refuge des Estagnous (2246 m).** Zwaarste

dag: via Mont Valiermassief terug Frankrijk in, de GR Transfrontier volgen en langs twee meren; 6 à 8 uur, ↑ 1280 m, ↓ 563 m, 13 km.

- **Dag 4: Refuge des Estagnous – Gîte d'étape Maison du Valier (933 m).** GR 10 volgen; 5 à 6 uur, ↑ 262 m, ↓ 1522 meter, 12 km.

Tip: Vanaf de Col de Pecouch kan je de Mont Valier te beklimmen (plus 2½ uur).

- **Dag 5: Maison du Valier – Gîte d'Eylie.** Minst interessante en hebben wij overgeslagen.

ONZE TIPS

- Huur een (Engelssprekende) berggids in, ook veiliger aangezien wegbewijzing niet altijd even goed zichtbaar is en gps bij slecht weer niet altijd even nauwkeurig werkt. Info: Bureau des Guides Ariège Pyrénées (www.guides-ariege.com).
- Doe je inkopen in het gezellige Giraud, met een heuse (hippie) streekmarkt elke zaterdag!
- Boek de Pass'Aran direct, inclusief overnachtingen en halfpension via www.passaran.com

KAART

Pass'Aran, 1:25.000. Viertalige kaart te koop bij de hutten of online voor € 12 op www.editorialalpina.com

LEESTIP

Bulard – *Le filon du Berger*, Claude Taranne – Historische roman over de zink- en loodmijn van Bulard. Te bestellen via gite.eylie@wanadoo.fr

MEER WETEN?

- www.ariegepyrenees.com – Informatieve website (ook in het Nederlands) over zomer- en winteractiviteiten in de Ariège waar de Pass'Aran grotendeels in valt.
- www.visit-occitanie.com – Website van de Franse regio Occitanie (ook Nederlands).
- www.passaran.com – Handige website met uitgebreid programma van de trekking.

Advertentie

Vakuüm Ultra
Men GTX

100% PASVORM

With the high-tech functionality of

...door MFS® Vakuüm® technologie.

De nieuwe definitie van pasvorm. Door de temperatuur van het lichaam vormt het het MFS® Vakuüm® schuim zich optimaal naar de vorm van de voet. Om een perfecte pasvorm te bereiken is het speciale PU-schuim tot in het tenengebied van de schoenen verwerkt. De Meindl Multigrip® rubber profielzool met PU tussenzool zorgt voor maximale demping en een perfecte grip.

EPPAN
Men GTX

EPPAN
Lady GTX

Shoes For Actives
www.meindl.de